

E.S.-X/20

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum I Oddział Pomorski Armii Krajowej
orz. biał. i woj. śląz. i elek.
ul. Podmurza 93, 87-100 Świdw, tel. 00-45-6652210
e-mail: sekretariat@zawacka.pl www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127 KRS 0000041692

zbiory Fundacji
Y. Monsior 5ka

zdj. brak

Kościerzyna
JOW. G. P. - AK
"Liberu Jadwiga
ps. "Jadzia"

X-1024/2811 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

...Libera Jadwiga.....
T. R - 1024/2.8.11. Pom...
Nościerna TOM. Gr. 3^a - AR

I./1. Relacja *k. 2 s. 1-2*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 1 s. 1-2*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 4*

VI. Fotografie *brak*

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
 Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
 oraz Wojskowej Służby Polek

ul. Podmurza 93, 87-100 Toruń, tel. 0048566522186
 e-mail: sekretariat@zawacka.pl www.zawacka.pl
 NIP 956 16 25 127 KRS 0000041692

K. osobowa Libera Jadwiga II-10.24/28 M. Pom.
 (nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt) *26 sierpnia*

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	<i>Wskowska</i>	<i>zakupienie książki; opr.</i>	<i>X/20</i>
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

I/1. Delegacja:

1. Delegacja Jana Libery - brata Jadwigi -
spisano. prace Irene, Monowarska, 6.04.1987,
ksero rkp. oryg.

lc. 2 s. 1-2

Wydanie Bydgoszcz

M/1/1

Relacje brata Janka Libery o zmarłej rodzinie Libera

* Libera Jadwiga ps „Jadzia”
córka Teofil i Helena z d. Bonin
ur. 11.12. 1913. w Kasimie b. pow. Chojnice
wykształcenie - wydziałowe mieszkaniec
inżynierskie. - inżynierka.
zmarła w październiku 1944 w Szpitalu w Świeciu.

Pred wojny.

Mieszkała z bratem Alfonsiem w Osie (miała wtedy 26 lat)
i prowadziła brata gospodarstwo domowe. Alfons był właścicielem
Fonu Towarowego. do wybuchu wojny.
Sama kończyła w Dęborku i Sępólnie.

Okres okupacji.

Przebywała w Osie u brata (wspierano z majątkiem)
od 1940 do 1944r. Brat podpisał ^{listy} wstąpił do wojska niemieckiego
~~do partii socjalistycznej~~ szambel do Anglii do Armii
Polskiej na zachodzie.

W domu w Osie powstał przejściowy punkt dla ludzi
„spalonych” i potrzebujących pomocy. M. im. przejściowo
okupowała się tam wstąpił brat Jank ^(od 1940) z Gestapo
z Gdyni, jako szefu chowy wstąpił. Od momentu
przybycia do Osie narodził się z samokryzysu
Polakami z których później wytworzył się punkt
konspiracyjny. Posiadające przeszkolenie po jak wówczas
przygotowanie obronne jakie istniało wówczas w Gdyni
w latach 38/39 wstąpił się do działań konspiracyjnych
w Borach Tucholskich.

ładnie natomiast była Tęmińska Gryfa Remorskiego z dziećmi
Wila, Skarszewy, Kosciemny.

Kto ją zaprowadził - nie wiadomo; narodził bezpośredniego
prezorskiego siostrzeńca. Niemca.

W działalności swej m.in. brała udział:

- 1) w wyjazdach konspiracyjnych przez Berlin do Stalagów²
i do obrotów pracy w Polceach.
- 2) transportowała ukrywających się dla zmiany miejscowości.
- 3) brała udział w przygotowaniach do przyjęcia zombów broni
oddziału z Z.S.R.
- 4) opiekowała się ukrywającymi się chorzybniami w 1944 r.
zarazki z tyfusami i chorozybniami i do Kwojebster (które
przeszli do szpitala do Swicia - gdzie zmarła w mioty
jawnionych okolicznościach: Szpital obsadzony przez personel
Niemiecki).
- 5) Współpracowała ściśle z Jędrzys Łatawie z Kosciemny.
które przewoziła ~~przez~~ wielokrotnie aparaty radiowe i broni
z Janem Libers, do bunkrów pod Wdydwanami, gdzie
kwojebster Gaultowickij jej brat ps. "Hinderburg" (z relacji
Łatawie Jędrzys);

H. Libera.

Relacja spisana dn. 6.10.1981 r.

z Bydgoszczy okazywaną.

S. Mousorka

Sierdzia autentycznie podpisu.
przy mnie rodzimego.

Ill.

1/2. Dokumenty dotyczące relatora:

1. Leg. nr 18762 - Jadalniżi Sibery - onyż. k. 1 s. 1-2
- Krajzi Armii Krajowej

1/2/1-2
Seq. Krajowa Armii Krajowej
nr 18762

Jadwiga Libera
(org.)

++   *born address*   *1/2/2*

Nazwisko **LIBERA**

Imię **Jadwiga**

Pseudonim **"Jadzia"**

Przydział **WSK.**

Okr. Pomorze.

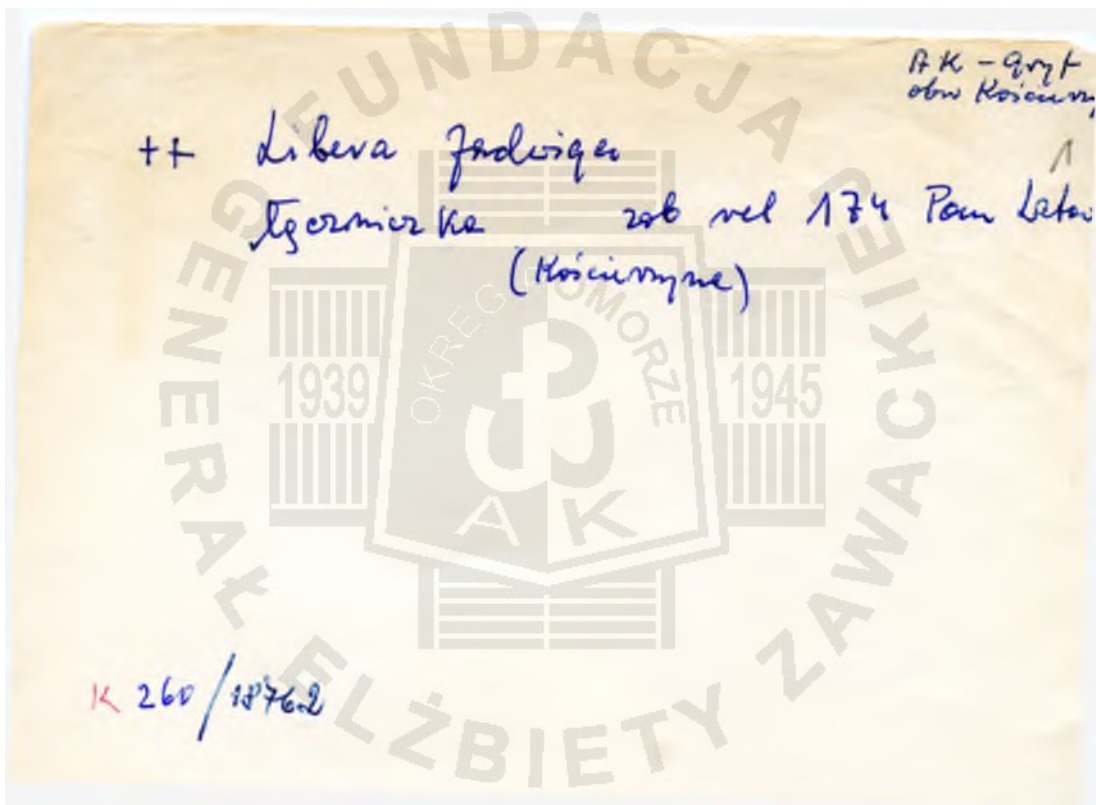
Odnaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku żołnierza Polski
Podziemnej w latach
1939—1945.

Podpis: *Przewodniczący*
 Komisji Krzyża
 M. Mandziarz - "Słowy"

Londyn, dnia **20 CZER. 1978**

T: K-1034/2811 Pom., Kosciuszka

Libera Jadwiga

V.arty informacyjne

k.4

5.21.13
Pomorze R. 271/I Świecie "Gryf Pomorski" 3

+ Libera Jadwiga
ps "Jadria"

Teofil i Helena z d. Bonin nr. 11.12.1913 w karsim
pow. Elchnie
+ zm. październik 1944 Świecie

Źródło: relacja brata Jana Libery z 1981r.

W okresie skupięci mieszkań w osiu u brata. W tym
miejscu była melina dla spalonych. Postrzeleno był
Tęciński w "Gryfie Pomorskim". Nazwisko przelotowe
nie znam, nie wiadomo kto je zapamiętał.

Świecie Kwiecień

SL

5.24.13

Pomorska

1000 Pom
2

† Libera Jadwiga

1939

Środki

1945

1) ul. Ładownic Jadwiga nr. 5 1/2 Kościerzyna

Kościerzyna

16.13

Sibera Jadruga Jadoci czyta
Była kwarantana do stalagów i obozów pracy w Polsce
Brata uduł w przyjmowaniu zrabotów.
Opiekowała się ukrywającymi się chłopy i w 1944 r.
zaraziła się dyfuzją. Odwieziona do szpitala
do Jiricia (pod zarządem personelu niemieckiego)
tam zmarła, jak mówi brat) w niewyjaśnionych
okolicznościach.
Współpracowała z Jadrugą, Latowicz z Kosiowem
sob. Grytkowski, Jadruga z am. Latowicz
T: W-174/174 Pom. Kosiowem

*Libera
Jadwiga*

TECZKA WIĄZANA
"BEZKWASOWA" 250G

5 906099 000653